

Hírlevél 2015/2.

- **KÖRKÉP AZ ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK MEGISMERÉSÉT ÉS MONITOROZÁSÁT CÉLZÓ EURÓPAI KEZDEMÉNYEZÉSEKRŐL**
- **FÓKUSZBAN A REKREÁCIÓS SZÍNTÉREN VÉGZETT ÁRTALOMCSÖKKENTÉS HAZÁNKBAN**
- **VÁRANDÓSSÁG ÉS OPIÁT-HASZNÁLAT: KEZELÉSI STRATÉGIÁK**
- **JELENTKEZŐKET VÁRNAK A 2015. ÉVI EURÓPAI KÁBÍTÓSZERÜGYI NYÁRI EGYETEMRE**
- **AZ INTERNET ÉS A KÁBÍTÓSZERPIAC: AZ EMCDDA ÚJ TRENDFELTÁRÓ KUTATÁSA**
- **UPSZ! –FEBRUÁRI AKTUALITÁSOK**
- **NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ**

KÖRKÉP AZ ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK MEGISMERÉSÉT ÉS MONITOROZÁSÁT CÉLZÓ EURÓPAI KEZDEMÉNYEZÉSEKRŐL

Az **EU Madness** (European-wide, Monitoring, Analysis and knowledge Dissemination on Novel/Emerging pSychoactiveS) projekt az Európai Bizottság finanszírozásával indult útjára 2014 áprilisában. A Hertfordshire-i Egyetem kutatói által vezetett, öt ország (UK, Németország, Olaszország, Spanyolország és Magyarország) 12 partnerintézményének részvételével

zajló kétéves projekt célja az Európában felbukkanó új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos információk és az azok használatával járó lehetséges veszélyek monitorozása, elemzése, rendszerezése, valamint oktatási és megelőzési célú továbbadása.

A projekt négy - egymással összefüggő és egymásra épülő – munkafolyamatból épül fel:

- újonnan megjelenő új pszichoaktív szerek azonosítása és monitorozása különböző adatforrások és adatszolgáltatók segítségével (pl. új szerek fogyasztásához köthető halálesetek és túladagolások monitorozása és elemzése),
- kiválasztott új pszichoaktív vegyületek és vegyületcsoportok kémiai összetételének és jellemzőinek feltárása,
- az új szerek farmakológiai és viselkedésre gyakorolt hatásainak vizsgálata, majd az elemzési eredmények összehasonlítása más, már ismert szerek jellemzőivel és olyan megbízható számítási modellek kidolgozása, melyek alkalmasak még ismeretlen új anyagokat tartalmazó minták tulajdonságainak, hatásmechanizmusának előrejelzésére,
- a fenti három szegmensből nyert információk integrálásával oktatási anyagok létrehozása az új pszichoaktív szerek használatának egészségre gyakorolt hatásairól és használatuk kockázatairól, az ártalomcsökkentést valamint kezelést végző szakemberek számára (több európai nyelven).

A kezdeményezésről további részletek a [projekt honlapján](#) olvashatók.

A **Wedinos projekt** (Welsh Emerging Drugs & Identification of Novel Substances Project) 2009-ben jött létre annak nyomán, hogy egy gventi sürgősségi osztályon egyre növekvő számban találtak olyan kliensekkel, akik valamilyen pszichoaktív anyagot fogyasztottak, de az orvosok, és maguk a páciensek sem tudták egyértelműen megmondani, hogy pontosan mit. A projekt keretében lehetővé tették, hogy a kliensek által hozott ismeretlen anyagokból vett mintát a Cardiff Toxikológiai Laboratóriumban informális módon elemezzék. Az így nyert adatokat és ismereteket ezután rendszerezni kezdték, és megpróbálták a szerekkel kapcsolatos kockázatokat és trendeket meghatározni.

2013-tól a projektet egész Wales-re kiterjesztették, így ma már az állam területéről bárholnan benyújthatók anonim módon új pszichoaktív anyagokból és anyagkeverékekből vett minták azonosításra. A projekt partnerszervezetei között - melyek segítenek az egyedi minták benyújtásában – vannak drogambulanciák, kezelő-ellátóhelyek, ifjúsági szervezetek, hostelek, szórakozóhelyek, mentális egészségügyi szolgáltatók, helyi hatósági szervek, és a mentőszolgálat is. A fenti szervezetek saját kezdeményezésükre is bevizsgálathatnak a területükön vagy a közösségükben talált mintákat, de egyedileg is eljuttathatók – postai úton - a laborba a bevizsgálásra szánt anyagok.

A minták elemzését követően a szervezet naprakész és pontos információt biztosít a minták kémiai összetételéről, jellemzőiről és az anyagok jogi státuszával kapcsolatosan. A projekt feladatának tekinti az ártalomcsökkentési célú információk minél szélesebb körű terjesztését is, így a honlapon elérhető információk mellett egészségügyi riasztásokat és egy negyedéves jelentést (PHILTRE) is kiadnak.

A projektről bővebb információ a [WEDINOS honlapján](#) található.

Az **Euro-DEN (European Drug Emergencies Network) hálózat** azzal a céllal jött létre, hogy bővüljön a rekreációs célú kábítószer- és új pszichoaktív szerhasználat veszélyeiről rendelkezésre álló megbízható adatok köre, mivel jelenleg erre vonatkozóan Európában nincsen egységes, szisztematikus adatgyűjtés. A projekt vezetője két londoni szervezet, finanszírozója az Európai Bizottság.

Az Euro-DEN hálózatnak 15 tagja van 11 európai országból; a részt vevő országok kiválasztása tükrözi az európai országok földrajzi megosztottságát a leggyakrabban használt stimulánsok tekintetében – míg az Egyesült Királyságban és Nyugat-Európában a kokain, addig Közép- és Kelet-Európában az amfetamin, illetve az amfetamin típusú egyéb stimulánsok használata jellemző elsősorban.

A projekt célja egyrészt a rekreációs céllal használt szerek toxicitásával kapcsolatos ismeretek bővítése, másrészt az európai lakosság jóllétének és biztonságának növelése, a rekreációs színtereken dolgozó szakemberek megfelelő felkészítésén keresztül.

A projekt részeként kidolgoztak egy minimum adatfelvételi eszközt és ennek segítségével a részt vevő 12 sentinel intézmény sürgősségi osztályán 12 hónapon keresztül (2013 és 2014 szeptembere között) gyűjtötték az ellátott esetek adatait. Az adatgyűjtés célja a rekreációs kábítószer- és új pszichoaktív szerhasználat kockázatainak, valamint klinikai, demográfiai és földrajzi mintázatainak feltérképezése. A projekt során nyert adatokat a későbbiekben a rekreációs szerhasználat veszélyeinek kitett személyek azonosítását segítő irányelvek fejlesztéséhez is fel fogják használni, az éjszakai életben dolgozó, nem szakmabeli személyzet számára szóló megfelelő képzések kidolgozása mellett, az európai jó gyakorlatok előmozdítása céljából. ■

FÓKUSZBAN A REKREÁCIÓS SZÍNTÉREN VÉGZETT ÁRTALOMCSÖKKENTÉS HAZÁNKBAN

2013-ban összesen 23 alacsonyküszöbű szolgáltatást nyújtó szervezet vett részt a Nemzeti Drog Fókuszpont által koordinált adatgyűjtésben, amelyből 11 városi, 6 kistérségi, 1 megyei, 2 regionális és 3 országos hatókörrel működtetett ártalomcsökkentő/prevenációs tevékenységet a rekreációs szinten. A 23 szervezet 2013-ban összesen 572 eseményen vett részt, ahol

28.485 fiatallal került kapcsolatba, az egy eseményre jutó átlagos kontaktszám 50 volt. A szolgáltatók adatai szerint összesen több mint 4500 liter ásványvíz, 18.212 darab óvszer, 27.907 darab szórólap, 1773 csomag szőlőcukor, 2743 doboz pezsgőtabletta és 4482 darab vitamin, valamint keksz és gyümölcs került kiosztásra. ■

VÁRANDÓSSÁG ÉS OPIÁT-HASZNÁLAT: KEZELÉSI STRATÉGIÁK

A várandósság ideje alatt történő opiát-használat növeli a szülészeti komplikációk kockázatát és számos lehetséges veszélynek teszi ki a gyermeket, mind a születést megelőzően, mind pedig azt követően. A várandósság során kezdett opiát-függőség kezelése elsődleges célja a kliens stabilizálása; általában a pszichoszociális támogatással kiegészített opiát helyettesítő kezelés az elsőként alkalmazott kezelési típus.

A pszichoszociális terápiák és szubsztitúciós szerek számos kombinációja jöhet szóba. Az alábbi, 2014 novemberében napvilágot látott tanulmány a metadon, a buprenorfin, valamint a lassan felszívódó, orálisan adott morfin kognitív viselkedésterápiás megközelítésekkel és kontingencia menedzsmenttel való együttes alkalmazásának különböző lehetőségeit tekinti át, az egyes gyógyszerek és terápiás módszerek erősségeinek meghatározása céljából.

A kiadvány angol nyelven letölthető az [EMCDDA honlapjáról](#). ■

JELENTKEZŐKET VÁRNAK A 2015. ÉVI EURÓPAI KÁBITÓSZERÜGYI NYÁRI EGYETEMRE

2015. június 29. és július 10. között kerül megrendezésre Lisszabonban a kábítószer témával foglalkozó következő nyári egyetem. A két hétig tartó program során a résztvevők megismerhetik a kábítószer problémával foglalkozó szakterületek legfőbb kihívásait, és komplex képet kaphatnak az európai kábítószerhelyzetről. Az előadók között szerepelnek az EMCDDA szakértői, valamint európai egyetemek meghívott előadói is. A nyári egyetem során kapott kreditpontokat az ECTS rendszert (Európai kreditátváltási rendszer) alkalmazó egyetemek elfogadják.

A regisztráció megkezdődött, a korán jelentkezők jelentős kedvezményt kapnak a részvételi díjból.

Bővebb információ a [képzés honlapján](#) található. ■

AZ INTERNET ÉS A KÁBITÓSZERPIAC: AZ EMCDDA ÚJ TREND FELTÁRÓ KUTATÁSA

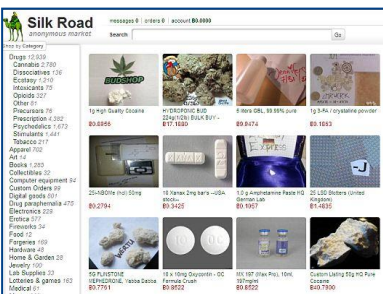
A Kábítószer és a Kábítószer-függőség Európai Megfigyelő Központja (EMCDDA) januárban honlapján tette közzé 2014-ben végzett, az online kábítószer-kereskedelmet feltérképező kutatásának összefoglaló tanulmányát. A tanulmány több szemszögből közelítve igyekszik feltárni az online kábítószerpiac szegmenseit. A kutatás középpontjában a közösségi média és okostelefon applikációk, az új pszichoaktív szerek online árusítása, az online gyógyászati termékek tiltott kereskedelme, az ún. mély web anonimitást nyújtó online felületei és az azok felszámolására tett kísérletek állnak.

A kutatás szakemberek és szakértői csoportok bevonásával, a szakirodalom feldolgozása és széleskörű vizsgálatok segítségével zajlott. A kutatók igyekeztek annyira komplett és hiteles képet adni az online kábítószerpiac mai helyzetéről, amennyire ez lehetséges. A kutatás lezárására egy szakértői találkozó keretében került sor 2014 októberében, Lisszabonban.

Az internet fejlődése, és a közösségi média térnyerése pozitívan hatott az online kábítószer-kereskedelmre is azért, hogy a felgyorsult információáramlás következtében rengeteg ember vált közvetlenül elérhetővé. A Facebook, a Youtube és a Twitter, valamint az ezekhez hasonló online felületek felhasználói megtalálták a módját, hogy a közösségi média hogyan legyen aktív szereplője az online kábítószer-kereskedelmnek. Az online közösségi háló számtalan elérhetősége, a weboldalak, az okostelefon applikációk és a különféle eszközök segítségével felgyorsította az adásvétel lebonyolítását. Külön applikációk jöttek létre a kábítószer-kereskedelem lebonyolításának megkönnyítésére, valamint a kábítószer fogyasztáshoz kapcsolódó egyéb deviáns magatartásformák támogatására.

A tanulmány külön kitér a könnyen elérhető és átlátható ún. „surface web” és a sokkal rejtettebb, anonimitást biztosító „deep web” különbségeire és trendjeire. A surface web fokozott figyelmet igényel az új, még be nem tiltott pszichoaktív szerek terjedésének feltérképezése érdekében. 2013-ban az EMCDDA 651 olyan weboldalt azonosított, amely legális drog árusításával foglalkozott.

A tanulmány fontos eleme a rejtett web anonimitást biztosító rejtett piacainak feltérképezése, melyek az új pszichoaktív szerek árusításnak jelentős színterei. Az online kábítószer-kereskedelem egyik leghírhedtebb és legnagyobb forgalmat lebonyolító rejtett piactere a Silk Road volt, melyet a Tor nevű programon keresztül lehetett elérni, és külön online fizetőeszköz segítségével lehetett a vásárlásokat lebonyolítani. Ezt a virágzó és nyereséges online feketepiacot az FBI 2013 októberében számolta fel, majd az utódját (Silk Road 2.0) az Interpol zárta be 2014 novemberében.

A rohamosan fejlődő online és virtuális lehetőségek igen megnehezítik a jogi szabályozás naprakészségét, valamint a gyors és hatékony reakciót az új trendekre. Annak érdekében, hogy gyors és célzott legyen a válasz az online kábítószer piac fejlődésére, új és hatékony megoldási stratégiákat és ellenőrző rendszereket dolgoznak ki a szakemberek.

A tanulmány (angol nyelven) az [EMCDDA honlapján](#) elérhető. ■

UPSZ! – FEBRUÁRI AKTUALITÁSOK

Riasztás

Az EMCDDA ebben a hónapban egy riasztást adott ki:

2014 decembere és 2015. február 10. között 23 esetről érkezett bejelentés, melyben intravénás szerhasználók sebotulizmus megbetegedését jelentették. Norvégiában 8 esetben, Skóciában 15 esetben fertőződtek meg a szerhasználók. Minden esetben heroint fogyasztottak, ezért feltételezhető, hogy a heroin tartalmazta a Clostridium botulinum spóráit. Az időben és földrajzilag koncentrált megjelenés valószínűsíti, hogy a kábítószer azonos szállítmányból érkezett, azonban a vizsgálatok során erre még nem találtak bizonyítékot.

A fertőzéses esetekről készült közös EMCDDA-ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) kockázatértékelés részletei megtalálhatóak az [EMCDDA honlapján](#).

Az Európai Unió tagállamaiban 2015. január 15. és február 15. között megjelent új anyagok:

- a **1-(2,3-dihydro-1H-inden-5-yl)-2-phenyl-2-(pyrrolidinyl-1-yl)ethan-1-one** nevű vegyület, mely azonosításáról Finnország tett bejelentést.
- az **1-(2,3-dihydrobenzofuran-5-yl)-2-(pyrrolidin-1-yl)pentan-1-one (5-dihydrobenzofuranpyrovalerone, 5-DBFPV)** nevű vegyület, mely azonosításáról Svédország tett bejelentést.
- az **[1-[(4-fluorophenyl)methyl]indol-3-yl]-(2,2,3,3-tetramethylcyclopropyl)methanone (FUB-144)** nevű vegyület, mely azonosításáról Lettország tett bejelentést.
- a **1-(4-fluorophenyl)-2-(1-pyrrolidinyl)-1-butanone (4F-PBP)** nevű vegyület, melyek azonosításáról Portugália tett bejelentést.
- a **2-(ethylamino)-1-(4-fluorophenyl)propan-1-one (4-fluoroethcathinone)** nevű vegyület, mely azonosításáról Spanyolország tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések. ■

NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2015

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
március				
4-7.	ResAd	Medical Cannabis and Cannabinoids: policy, science and medical practice	Prága, Csehország	A konferencia honlapja
9-17.	UNODC	58 th Session of the Commission on Narcotic Drugs (CND)	Bécs, Ausztria	A rendezvény honlapja
16-18.	ELTE PPK Pszichológiai Intézet	2 nd International Conference on Behavioral Addictions	Budapest, Hotel Benczúr	A konferencia honlapja
április				
21-22.	Nemzeti Drogmegelőzési Iroda és Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata	Nemzetközi Gyermekek- és Tinédzseraddiktológiai Konferencia	Győr, Magyarország	A rendezvényről bővebben
május				
11-13.	Correlation Network HCV and Drug Use Initiative	HCV Treatment Advocate Training	Budapest	A képzésről bővebben
20-22.	International Society for the Study of Drug Policy	9th Annual Conference of the ISSDP	Gent, Belgium	A konferencia honlapja